

IZŠ. 1922. 688
Celotno naprejo plačano
pololetno 260 8
četletno 260 8
Posamezni izvod 20 cent, zastareli izvodi po 40 cent — uredu
pisarne: Trst, via Maiole 10-12. Telefon 1142. — Oglasi: Za vsak tiskovni
črtni ena kolona v širokosti 63 mm: finančni oglasi 1 L. osmrtnice, zahvale,
poslanice, vabila 80 cent, trgovski in obrtniški oglasi 60 cent. — Plača se vnaprej.

DELO

Ostanemo z orožjem v roki na ob-
rambi Sov. Rusije in za zmago svetovne
revolucije, do zadnje kaplje krvi.
Trocki
(V prvomajskem govoru rdeči armadi)

Trst, 1. junija 1922. — Leto III. - Štev. 133. Glasilo Komunistične stranke Italije

Brezuspešnost konferenc in pogajani

Meddržavne konference v Genovi ni več. Gospodje državni in diplomati so zapustili prelopo ligursko obal in odšli vsaki v svojo domovino, kjer bodo čakali na boljše čase. Konferenca sama na sebi ni prišla do nobenega uspeha. To dejstvo je lahko žalostno a je popolnoma naravno. Naravno v kolikor je bil vspek, ki so se želeli gospodje na tej konferenci doseči, docela nemogoče. Namen sklicateljev je bil namreč ta, da bi se potom te konference vsposlavo gospodarsko ravnanje Evrope, ki je bilo vsled vojne popolnoma uničeno. Do uresničenja tega namena ni prišlo in je v tem neuspehu nov dokaz, da ni meščanstvo nič več sposobno zgraditi, kar je tekom vojne uničilo.

Konferenca je bila pripravljena zelo revidirano. Povabljeni so bili in so prišli ministri najvišjih držav. Konferenco je prišel poslati sam italijanski kralj in celo papež je poslal svojega zastopnika v osebi genovskega škofa. Več tednov se je v Genovi govorilo in razpravljalo po raznih komisijah. Zastopniki meščanskega častopisa čelaga sveta so dan za dnem pošiljali v svet poročila, ki naj bi prepričala prebivalstvo vseh narodov, da bo izšla Evropa iz Genove popravljena, ozdravljena in pomirljena. Po vsemu temu hrupu se je končno sklenilo konferenco zaključiti in jo z božjo pomočjo prenesti v Haag.

Ako se je pa konferenca ponestrela v kolikor se ni na njej doseglo namenov, ki so jih sklicatelji obetali, je bila vendarle za ves mednarodni proletariet zelo plodna. Na tej konferenci se je pokazalo zelo jasno, da ni vojna izravnila nobeno izmed onih mnogih nasprotij, zaradi katerih je prišlo do vojne. Države, ki so v vojni zmagale si še stoje nasproti oborožene kakor sovražnice. Med Anglijo in Francijo, Japonsko in Združenimi državami, Španijo in Italijo in med vsemi temi in Nemčijo obstoje tako nesporazume, da se zaradi njih ni moglo sprejeti ruskega predloga, ki je hotel razorožiti vseh narodov. Liga narodov je mrtva in antantina slova je taka, da je v večni nevarnosti, da se razbija, kakor pena v zraku. Gospodje govore sicer še vedno o slogi in o živi ljubezni, ki veže antantne države. Toda tem govoricam ne verjame več nihče. Razpad meščanstva se je pokazal na tej konferenci in polni luči. Silaj meščanskih držav je podoben rdečici, ki diti lica na skorajšo smrt obsojenega jetnika človeka. Meščanstvo je razred, ki umira. Njegova zvezda ugaša. Kdor je sledil genovski konferenci mora priti sam do tega zaključka.

Mednarodni proletariet je bil na tej konferenci zastopan potom delegatov Sovjetske Rusije, Sovjetske Rusije je na tej konferenci zastopala koristi vseh poznanih in razkazanih in bodočnost vsega človeštva. Ruski delegat so bili zastopniki zmagovite proletarske revolucije. Ta revolucija ima mednarodno značaj in je imela radi tega tudi ruska delegacija mednarodno značaj. Samo Rusija je na tej konferenci imela pred seboj ves svet, ne njen program je bil splošno za vse ljubezni do vsega človeštva in je v tem imenu ruska delegacija lahko uspešno kljubovala reakciji, ki je bila na konferenci zastopana po antanti. Kar je Rusija zahtevala zase, je bilo splošno koristno. Temu se je uprila in se je morala upreti reakcija in so se uprli privatni interesi posameznih držav. Rusija je hotela razorožiti narod mir. Zato je pozdravil proletariet ruske napore in spoznal potem te konference, da pride do miru in do vsostavne Evrope le tedaj, kadar bo v vseh državah zmagala ona sveta ideja, da je bila zvezda vodnica ruskih delegatov na konferenci v Genovi.

Ta ideja bo zmagala, bo zmagala preko vse reakcije, preko vseh narodnih družb, preko vseh privatnih interesov kapitalističnih držav, preko vseh meddržavnih konferenc. Bo zmagala ker je sveta, ker je edino pravična, ker je mogoča luč, ki nam prodrski v vse tmine in otajati železne okrove, v kojih danes proletariet ješ in umira. Ruska delegacija odide lahko mirno v svojo domovino. V Genovi v vseh državah, pri vseh narodih in v vsakem selu, ostanjejo njeni zastopniki, ki bodo nadaljevali njeno delo, ki gre za tem, da zagotovijo zmago proletariatu in vsemu človeštvu.

23. maja je zborovalo v Berlinu devet zastopnikov treh internacional. Komunistično internacionalo so zastopali Radek, Klara Zetkin in Heckert. Poltretje internacionalo so zastopali Crispian, Friedrich Adler in Bracke dočim so zastopali Drugo internacionalo Mac Donald, Wells in Wauters. Njihova naloga je bila da organizirajo kongres delavskega sveta, ki naj bi uresničil ono enotno fronto, potom katere naj bi se napovedalo kapitalizmu boj do skrajnosti. To zborovanje ni prišlo do nobenega zaključka po krivdi zastopnikov Druge internacionala.

Ob začetku zborovanja je sodel. Radek protestiral proti nemški socialdemokratiji, ki se v nemški vladi in so onemogočili agitacijo za mednarodni kongres delavskega sveta. Na popoldanski sili je zastopnik Druge internacionala napadel Komunistično internacionalo in izjavil, da je proti mednarodnem delavskemu kongresu. Zato se je zborovanje zaključilo in odbor devetih članov se je razšel.

Po krivdi Druge internacionala torej ne bo prišlo do enotne proletarske fronte, niti ne do mednarodnega delavskega kongresa. Ali to je za sedaj. Do tega kongresa bo dejansko prišlo. Sal za zahteva proletariet čelaga sveta, ki je spoznal, da se mora boriti združeno ako hoče zmagati. Zaenkrat bo treba pač delati brez Druge internacionala, ki je dolgo časa sabotirala enotno fronto proletariata. Gospodje Druge internacionala, ki so tako hitro in navdušeno

protirevolucionarce, so se gospodje zagnali in s tem pokazali, da jim je več mar stara kakor pa nova proletarska Rusija.

Socialni revolucionarji so se po imenu taki ker so dejansko protirevolucionarji. Oni so ukazali dokler so bili na vladi, pomoriti na tisoče revolucionarnih delavcev. Oni so hoteli na ukaz antante nadaljevati vojno. Ko so proletarji zmagali, so organizirali protirevolucijo. Pomagali so čehoslovanskim četam; pomagali Kolčaku, Judenču, Denikinu, Wranglu in sploh vsem protirevolucionarjem. Naposled, ko jim je ta taklika sploštelela, so prišli z osebnim terorizmom. Člani stranke socialrevolucionarjev so umorili sodruga Volodarskega iz Petrograda. Dikaj Kannegiesser je po nalogu socialrevolucionarjev umoril revolucionarnega borilca sodruga Urickega. Isti dan je socialrevolucionarja Fanny Kaplan ustrelila na Lenina, kotemu so šele pred kratkim vzeli iz telesa kroglo, ki je bila zastrupljena.

Kaj hočejo več gospodje. Ali naj bi se bili morali pustiti Lenin in sodrugi mirno postreliti od buržoaznih lakajev? Mi vemo, da se ne bo dne 1. junija pričela v Moskvi le razprava proti ubijalcem marveč proti socialrevolucionarni stranki in sploh proti Drugi internacionali, ki je v treh letih pač čutila potrebo izpregovoriti besedo v korist ločincem, je ni pa se izpregovorila v korist ruski proletarski revoluciji. Delavstvo vzame ta znanje in bo šlo svojo pot naprej tudi brez gospodje iz Druge internacionala.

Buržoizma ima še vse polno lakajev in pomagačev v vrstah, ki bi se rade imenovale proletarske. Ali vse ji ne bo nič pomagalo. Proletariat že davno ne vidi več v Drugi internacionali proletarske ustanove. Vede in nevede, hote in ne hote obrača proletariet svoje oči v Moskvo. Od tam prihaja luč. Tam je kvas resnične proletarske revolucije, ki bo prej ali slej zavolevala ves svet. Ali ne bi bilo bolje da bi se gospodje iz Druge in Poltretje internacionala skesali in se podali, ako so sposobni in imajo čut, v službo proletariata?

Tega ne bodo storili, ker so lakaji buržoazije.

Ofenziva socialisti i socializdajca

Več više od godine dana započeo kapitalisti svoju ofenzivu protiv proletariata, da mu otmu polakše što je proletariet izvojevao za vreme rata. (Ne, na bojni poljanama, već na polju rada, lišenom radne snage, izvojevao je proletariet bolje uslove za rad od onih predratnih). Kao god što je ta ofenziva kapitalistička ispočetka imala za cilj samo uspostavu predratnih uslova za rad, ona je bila ispočetka tiha, rekao bih skoro plašljiva. Pa ipak je uspešna — jer već danas nevidimo ni jednu kategoriju radnika, ni u jednoj zemlji, koja bi imala veću efektivnu plaću od one iz 1914. godine.

Ali kapitalisti neće tu da stanu. Zapravo, oni ne mogu tu da stanu i ako su životni uslovi većine proletariata već danas mnogo teži od onih predratnih, kapitalisti još ne osećaju obezbeđenjem svoj profit, ne osećaju obezbeđenjem svoju vlast nad radnim narodom. Naprotiv, i pored svog toga, kriza kapitalističkog društva, se produkuje iz dana u dan, i povećavaju se muke svijeta, — jer još uvek živimo u tom kapitalističkom društvu. Zato kapitalisti moraju da nam produžuju radni dan pored sve besposlice, da nam još više snižuju i tako mizerne plaće i — da im to lakše podje za rukom — da nas lišavaju svih građanskih prava, terorom fašista ili fašističke policije. Oni to moraju da čine, jer bez svega toga bi se srušila njihova moć sama od sebe, i samo glupak može da očekuje od njih da padnu bez borbe.

Dahogme, ovaj drugi period kapitalističke ofenzive je mnogo teži i za kapitaliste, jer je teži za proletariata, a ne možda zato što su se socializdajce (vođe svih „socialističkih“ stranaka) popravile i vratile na revolucionarni put. Prosta stvar. Dok su razni kapitalistički agenti, među njima i socializdajci, mogli da govore proletariatu kako ni pre rata, nije živio onako kako bi htio, a gde bi mogao da želi to sad posle „odbrambenog“ i „slavnog“ rata, koji nam je svima nanosio ovako, i dok su ti podlaci mogli tako da varaju veliku množinu nesvesnog radništva i umornog od rata i bede, — dotle je išlo nekako s tom ofenzivom i zato se ona činila blažom. Ali, bogami, i te blažosti nestade čim je došlo otpor proletariata. Taj tvrdi otpor, koji su dosad pokazivali samo komunisti, samo najsvjesniji proletari, taj otpor se danas pokazuje kao neslomiva volja čitavog proletariata. I opet ne zato što bi se možda socializdajce opametile, opštenile i vratile na revolucionarni put, ne, oni nisu nikad ni bili revolucionarni — već je taj otpor plod bede čitavog proletariata. Proletariat se brani, ili bar teži da se brani svim silama, pa i onaj nesvesni deo (doživeli smo već i fašistički strah), zato što mora. Bez obzira na glad i zaraze u Rusiji, od kojih je povest zabilježila i većih po raznim delovima sveta, još nikad od kako postoji klasa proletariata i klasa kapitalista proletariet nije bio u tako teškim prilikama kao danas. Kako to važi za nas, za proletare, tako i za kapitaliste. Njih, istina, još nije obuzela briga za svakidašnji kruh, oni i sad žive u raskoši (možda većot) nego ikad pre, jer — ili će propasti — ili će sve to naplatiti s naše muke, ali ni kapitalisti još nikad nisu tako jasno videli propast koja im se bliži, niti im je ta propast bila ikad tako blizu kao danas. Rezultat toga stanja pokazuje se u velikoj besposlici u celom kapitalističkom svetu, u velikim štrajkovima radničkih svih kategorija i svih kapitalističkih zemalja, u krvavim sukobima između radnika i kapitalističkih slugu, u proganjanju i suđenju najboljih revolucionera po svim kapitalističkim

državama i — jednom rečju — u još nečuvenoj borbi između rada i kapitala. — A rezultat te borbe može da bude samo poba proletariata, jer bi kapitalizam mogao da se oporavi samo pomoću potpune propasti proletariata, koji ne može da propadne već zato što je dete (plod) kapitalističkog društva.

Pa ipak, šta čine socializdajce? Da li su pokazali i trunak volje da povedu u borbu onaj dio proletariata što ih još sledi i da ga postavie rame uz rame sa svesnim proletariem, komunistima, koji ni za jedan trenutak nisu malak-sali? Ne, ne i ne! Oni neće borbe, oni neće proletarske pobe, jer i oni (kao i kapitalisti) samo dotle mogu da se tove na plećima proletariata, dok je proletariet u ropstvu. Socializdajčka gospoda su vezala svoju sudbinu za sudbinu kapitalista i proletariet će ih pregaziti zajedno sa kapitalistima.

Jedinstveni front između Komunističke internacionala, već ga komunisti traže i svim silama podupiru, jer ceo proletariet oseća potrebu za njim. Čitav proletariet je u istoj opasnosti i hoće da se brani, pa se već i brani, a pošto je komunistima pred očima oslobođenje čitavog radnog naroda, oni hoće da ta odbrambena akcija bude jedinstvena, jer će nas samo tako dovesti skoroj pobi. Gde god dolazi do tih zajedničkih akcija, proletari svih stranaka pokazuju najveće oduševljenje za borbu. A socializdajce se trude uvek i svuda da osujele to bratstvo ostalih proletara sa komunistima. Zasto? — Jer mi nije stalo do dobrobiti radnog naroda.

Socializdajce (vođe internacionala N. 2 i 2 i po) moradoše da se sastanu sa predstavnicima revolucionarnog proletariata, koji je skupljen pod zastavom crvene Komunističke internacionala, i da pregovaraju o toj zajedničkoj odbrani proletariata, jer su mno gi proletari iz Internacionala 2 i 2 i po pogledali i pošli u borbu zajedno sa komunistima. Socializdajce su poše

na tu konferenciju samo zato da zavaraju proletariet, koji im je dosad verovao i da mu se održe na vratu. I to su odmah pokazali, jer im je prva briga bila odbrana „social-revolucionera“, onih belogardijaca što su pod tim le-pim imenom pobili hiljade i hiljade naših drugova u Rusiji, koji i danas, zajedno sa Wrangelom, čekaju zgradu da napadnu naš pomor i sve naše — prvu državu radnika i seljaka, Sovjetsku Rusiju. Hteli ne hteli, socializdajce moradoše da pristanu na zaključak o zajedničkoj akciji, jer su proletari već bili u tom zajedničkom frontu!

Na istoj berlinskoj konferenciji je „odlučeno“, da sve proletarske stranke u zajedničkoj akciji stupe u odbranu Sovjetske Rusije. Zato se osnovao jedan odbor od devet lica, u kom su zastupane sve tri internacionala jednako i taj odbor je imao zadatak da sazove jedan internacionalni radnički kongres. Kongres je trebao da pokaze kapitalistima, kako je proletariet celog sveta na strani rusko proletariata i da odredi način borbe celog proletariata protiv kapitalizma.

Berlinska konferencija zaključila je, da se u toku genovske konference ob-državaju po čitavom svetu proletarske manifestacije za Sov. Rusiju i protiv imperialističkog kapitalizma. Već ta zaključak odbora devetorice bio je sabotiran od socializdajca, koji nisu hteli sazvati ovih manifestacijskih konga-rosa.

Prošli tjedan bila prva sednica odbora devetorice, da što sednici morao bi se primiti zaključak o definitivnom sazivu svetskog radničkog kongresa.

Ko se čudi, što se odbor devetorice nije mogao slediti o stvari svetskog kongresa i da su bili zastupnici Treće internacionala prinudjeni izstupiti iz ovog odbora zbog nesamnog zadržanja socializdajca 2 i 2 i po internacionala?

Ko se čudi što socializdajce hoće sa svim da spreče bratsku borbu celog proletariata? Niko.

Nama je već davno jasno kako su socializdajce sluga kapitalizma, a danas to uvidjaju i mnogi njihovi dosadašnji sledbenici. I protiv volje socializdajca, proletari svih stranaka, se pridružuju komunistima u borbi protiv kapitala i jedinstveni front biva sve potpuniji. I protiv njihove volje, na mnogobrojnim sastancima radnički svih stranaka traže saziv međunarodnog radničkog kongresa.

Jedinstveni front radnički kongres će se ostvariti usporok socializdajca-ma. Svetska revolucija skoaca preko njihovih lešina, a zadatak Komunističke internacionala je u tom da uskoro privede ceo radni narod do pobe!

AZ — BUKI.

Sestanek rudarskih sekcij

Dne 28. maja t. l. se je vršil v Milanu sastanak rudarskih sekcij Severne Italije, da potrdi pravila Medpokrajinske sekretariata in določi razmerje med sedanja Medpokrajinske federacije za Severno Italijo in centralo. Na shodu je bilo zastopanih 12 sekcij, med katerimi tudi vse širi sekcije iz Jul, Benečije in sicer: Idrija, Spodnja Idrija, Labin in Rabel. O tem shodu smo sprejeli zanimivo izvorno poročilo, katerega objavimo v celosti v prihodnji številki. Ker je to poročilo načelne važnosti, opozarjamo že danes nanj vse rudarje naše pokrajine.

Brezposelnost v politični zgodovini

(Nadaljevanje.)
Zgodovina boja med delom in kapitalom beleži v času 1902 leta še mnogo. V Severni Ameriki so industrialci brez vzrokov poglani par stotin delavcev na ulice. Delavci so iz solidarnosti zapustili eno tovarno za drugo, en rov za drugim. Kapitalisti so se zdržnili, nekateri so celo vprašali s kako pravico, da delavci zapuščajo delo, ter škodijo njega visokosti kapitalu. Delavci so jim odgovorili, da z isto pravico, s katero je vrge kapitalizem na ulice proletariet, kadar se mu je ljubilo, z isto pravico nečijo oni delati pod neugodnimi pogoji in dokler ne zaposlijo zopet njih poštene tovarise z ulice. Čez 6 tednov je bilo samo rudarjev 260 tisoč na ulici in vsa ameriška industrija je občutila posledice. Nek velike časopis v New Yorku je naznanjal, da mora svoje pisarne kuriti s soli in mizami. Škoda industrije je znala že več milijonov, brezposelnost je bila že cela armada, toda kartelirani kapitalisti niso odnehal. Eden teh brutalnih sesalec je dejal celo: „Mi ne bomo odnehal, ker smo dobili od boga po njegovi ljubeznivosti moč, voditi kapital in delo“.

Kako je bilo v tistih časih žasih v Italiji? Pred 22-imi leti je bilo v Savoni že itak nešteto brezposelnih, a je razvalništvo „Siderurgice“ vrge še nadaljnih 38 (le osemindeset) delavcev na ulice, v prvi vrsti radi njihovega političnega in organizatoričnega delovanja. Na to so vsi kovinarji, okrog 4000, stopili v stavko. Takoj je ravnateljstvo proglasilo, da zapre tovarnico za 3 mesece. Mislilo je že, da bodo delavci premagani. A solidarnost proletariata je zmagala. Izbruhnila je splošna stavka, da kapitalisti niso vedeli zanj niti četr ure popre. Vse tovarne in delavnice so bile prazne, brez vsakega kramarja. Delavci so spravili stroje tako v red, da ni mogel nihče pogostiti jih tle, ne da bi provzročil znatno škodo. Rezultat tega je bil, da so bili vsi pred opušeni do pitice odkodovani in celo okrogom delavcev so morali dati posebno odškodnino.

Na Dunaju, v Gradcu, v Brnu, Vitkovicih, v Pragi, v Pilznu i. t. d. je 1. 1903, mrgetelo po ulicah na tisoče in tisoče bledih, upadlih lic, črtv nihki sitga, požrnega kapitalizma. Največ brezposelnih delavcev je bilo med kovinarji, ker niso kapitalisti pričakovali, če vojne ali niso hoteli dati še povoda za njo ter so mislili, da je materialna dovolj za ubijanje proletariata. V Pragi je bilo 40.000 človeških bitij brez kruha. Na Dunaju 225.000. Poleg kovinarjev je bilo brezposelnih tudi močno število tekstilnih delavcev prav kakor danes v Italiji.

Vlade so vsikdar obetale kakor obetajo danes a ne naredijo ničesar, pa naj skličejo še deset konferenc. In obetne! Mnogo dela in boja je potrebnega da zve obina za svoj pravi pomen in pravo važnost.

Mi vemo, da so vzroki brezposelnosti v kapitalistični produkciji, kjer se ne izdeluje zato, da se zadovolji potrebe cele družbe, marveč zato, da se poveča profit privatne lastnine kapitalizma. Zgodovina nam dokazuje, da je meščanska vlada bodisi tu ali drugod,

na en ali drugi način povzročila brezposelnost ter je polemakem logično, da ista ne išče na drug način od pomoči kot z eksplozivnim materialom, da izdaja čez polovico državnih dohodkov za vojaštvo.

Holandska vlada je ob času brezposelnosti leta 1902 provocirala ljudstvo z zadržanim predlogom v parlamentu, namreč se, je ena kategorija delavstva v protest odločila za stavko. Kmalu pa se se pridružila vse druge stroke, dokler ni počil glas iz Rotterdamu in Harlemu da naj se proglasi splošno stavko po celi Holandski ker se je tudi izvršila. Vlada je na nasvet kapitalistov to tudi hotela in napeljala je, da je s to-povi in puškami dosegla kar je hotel kapital.

Ravno tako se je zgodilo pred 19-imi leti na Hrvaškem, ko je na tisoče ljudstva na ulicah dajalo duška odporu proti zatiranju in slabi upravi po beštialnih ogrskih magnatih. Proletariat je bil popolnoma upravičen zaneti plamen silnega upora. A kapitalistična „pravdnost“ se je moderno izrazila z jetami, izjemnim stanjem, naglim sodom, vislicami in obesanjem.

Ko je poslanec Bianchini v dunajskem parlamentu opozoril in protestiral proti tej „hunski brutalnosti“, se je famozni lump baron Koerber nasmejal rekoč: „da se za te stvari vadi sploh ne more zanimati, ker je sploh cela stvar smešna“. Eden je vreden drugega!

Ne enak način so vladni organi vrge na ulice italijanski proletariet leta 1904. Vojastvo se je vtkalo v boje, ki jih je imel proletariet proti kapitalizmu. Leta 1904, kakor se lani in predladjskem je bil Giolitti na krmlu, ter je bil tudi takrat pravi krvnik proletariata. V Castelluzzi pri Trapano je zborovalo organizirano poljsko delavstvo. Karabinjerji so zahtevali naj se jim izroči zapisnik vseh članov. Strokovni tajnik je bil mnenja da karabinjerji niso člani njegovega odbora, ter jim ni ničesar izročil. To je povzročilo klanje v Castelluzzi in Buggeru in drugi dan je bil ves proletariet Italije na ulicah. Giolitti pa si je mel roke!

In tako je 26. julija 1909. leta posadila švedska zveza delodajalcev proletariet na ulice, ker se ta ni hotel me-niti tebi nič udati divjanskemu terorju podjetnikov. 80.000 delavcev je bilo na cesti, kriza je postajala čim dalje občutljiva in brezposelnost se je grozno množila. To so hoteli kapitalisti uporabiti na škodo delavcev in bilo je vsled tega mnogo sporov. Ko je bila spomlad še vedno kriza, so podjetniki razkrili svoje načrte, v posameznih strokah, v papirniški in konfekcijski industriji, pri cestnih in vodilnih stav-bah, so napovedali delavcem znižanje plače in podaljšanje delavnega časa. Te „reforme“ so delavci vseved odklonili. Na to so kapitalisti izpri takoj 40.000 delavcev. Okrog 18.000 so jih izpri iz lesne industrije, nato še 22.000 iz tekstilnih tovarn. Ob enem so izpri tudi 30.000 kovinarjev, ter žugali, da bodo nadaljevali, ako se delavci brezposelnosti ne uklonijo. Njim je šlo sploh zato, da delavske organizacije razbijejo. Vladni zastopnik se je navidezno pri enih vratih pustil videti, da posreduje za delavstvo, pri drugih pa je pošiljal na delavce „kanonenerfuer“. — To je in bo torej pomoč za brezposeln proletariet, vzdržal pa je tudi švedski proletariet, ker ga je podpirala strokovna organizacija. Strokovna zveza v Kristianiji je dala tedensko 40.000 kron za brezposelnost. Ko sta bila kriza in obup do skrajnosti napela, ker so voljaki iz mest simpatizirali s proletariatom ter so izjavili, da ne bodo pod nobenim pogotom rabili orožja proti delavcem je kralj pričel očitati nezmoglost ministrstva, ki je moralo vsled tega tudi demisionirati. Celo sam kralj je hotel posredovati, a se mu ni posrečilo. Delavstvo mu je poslalo sledečo brzojavko: „Odklanjamo vsako posredovanje! Vlada ni še nikdar nastopila za delavce, temveč vedno proti nim, vsled česar se zahtevajo tudi sedaj za vladno posredovanje ter se zanasa na lastno silo“. Glejte čudot! Ko je profila kapitalu škoda in nevarnost potom proletarske energične sile — je bila kriza rešena. Pri teh dogodkih ne smem pozabiti brzojave iz Kodanega dne 10. avgusta 1909 ki pravi, da so vsa konzumna društva dala velike zaloge živil brez posebnih na razpolago.

Na splošno so vse ekonomične in razredne organizacije krepko podpirale delavce v stavkovnem gibanju in v brezposelnosti. Zveza tiskarjev v Nemčiji je v času brezposelnostne krize od leta 1880 pa do 1901 izplačala 5.833.933 mark brezposelne podpore. Avstrijski strojarji so dobili v l. 1902. 4.089.410 kron podpore.

Imamo pa tudi številke koliko so vlade dale ob časih absolutizma, seveda ne za proletariet, temveč za svinec in vojaštvo.

Leta 1868 sloosem milijonov in pol (goldinarjev)!

Leta 1871 sedem milijonov stošest-najstisoč goldinarjev!

Leta 1896 edenindvajset milijonov goldinarjev.

Leta 1897 stoipetindeset milijonov in pol goldinarjev.

Enako statistiko je sestavil nemški statistik Beer za časa krize in reakcije v Švedski, Holandski, Franciji, Italiji in Španiji. Umevno je da se je eno leto ali dve leti po tej reakciji in absolutizmu prikazala počast krize brezposelnosti, radi koje so se morali najobupnejši izseljevati v različne države a največ v obuhljeno deželo Ameriko.

Iz Evrope se je izselilo:

Leta 1873 — 458.803 oseb
» 1882 — 758.992 »
» 1892 — 579.093 »
» 1902 — 648.743 »

Skupaj 2.477.201 oseb

Od leta 1881 naprej je bilo največ izseljencev iz Avstrije in Italije. Čuden pojav iseljevanja imamo pa danes iz Italije in sicer v Nemško Avstrijo, kjer je tri četrti vsega prebivalstva brezposelna, a se samo na Dunaju nahaja 70 tisoč Italijanov. (Konec prihodnjega.)

Delavci in kmetje, zapomnite si! Taka je taktika slovenskih narodnih voditeljev, advokatov in veržnikov. Narodnja taktika.

Glasnik mladine

Ekonomska borba mladine

Na zadnjem kongresu Zveze komunistične mladine Italije so bile sprejete sledeče teze o ekonomski borbi mladine:

1. — Samo z razbitjem meščanske oblasti mora delavski razred započeti svoje osvobodilno izposredovanje gospodarskega suženstva, v katerem je sedaj prisiljen živeti. To je resnica, katero jasno poudarjajo vsi komunisti. Ampak široke izkoriščane množice ne pomenijo v boju tako radikalni cilji, pač pa se one gibljejo, se organizirajo in se bojujejo za bolj neposredne cilje, ki so lahko dostopni njih politični duševnosti in vzgoji. V borbi za obrambo vsakdanjih življenjskih interesov zadobiva naprednejši del proletariata natančen vpogled v razredni boj in si ustvarja prepričanje, da je razrušitev meščanske oblasti predvprašanje povzročitelja proletariata. Iz tega prepričanja vstaja v proletariatu volja vojskovati se in bojevati v vrstah politične stranke, kateri je komunistična revolucija cilj, nasproti kateremu usmerja stranka svojo delavnost.

Sindikalisti, ki so spontane gibanja delavskih množic, tvorijo prvo obliko uveljavljene širokosti plasti delavcev in predstavlja toliko stopenj razvojnega procesa politične zavesti mase. Komunisti morajo aktivno sodelovati v razrednih bojih; zavajati morajo organizacije, da morajo lažje razširjati, očistiti in obračunati k boju za oblast ta spontana gibanja in upivati na ustvarjanje politične zavesti proletariata.

2. — Razen teh razlogov, ki v splošnem upravičujejo intervencijo (posredovanje, delovanje) komunistov v razredni borbi, obstojalo še druga svojstva komunistične mladine, radi katerih mora ta iz gospodarskih potreb mladih delavcev in iz njih borb napraviti lasten delokrog. Politično življenje, predstavlja vedno enega največjih čimbenikov sile gibanja, in katerega spada, ker ga prepaja s svojim močnim navdušenjem in duhom brezmejnega požrtvovalnosti.

Vsled omejene duševnosti, katero je zadobila doma in v šoli, pa je delavska mladina v početku, manj kakor drugi delavci dostojna oblikam političnega boja. Na drugi strani pa, v delavnici, stopajo njeni zavesti živo in jasno pred oči pogoj gospodarske podrelosti in globoko čuti svoje posebne potrebe in nagone delovati, da zadosti le-tim. Izhajajo iz tega položaja, resnično prodirajo v notranost življenja mladega delavca uspešno mi dobili pravi stik z mladimi masami sindikalne organizacije, vzgajajo in disciplinirajo jih h komunistični akciji.

3. — Ekonomsko izkoriščanje delavskega razreda potom kapitalizma zavzema ostrejšo in izrazitejšo obliko za mladino, ki tvori najbolskejši del proletariata, in ki ni mogla zbrati se lastne moči za obrambo svojih življenjskih interesov.

V delavnici se omladinec, samo razbija, ker je mlad, odrekajo mnoga prava, stavljeni so mu pogoj stramotnega izkoriščanja. Predvsem v mali industriji, v rokodelskih delavnicah, v trgovinah, v uradih, v katerih začne večina omladinov življenje delavca, doseže njih izkoriščanje vrh. Samo zbog obsega in širine izkoriščanja »vaje« v »pomolnikih« vzdržijo mali obrati konkurenco velike industrije. Kapitalizem se poslužuje mlade delavne moči, ki je bolj poceni, da drži nizko višino mezd, skodčuje tako celokupnemu delavskemu razredu.

Posebne okoliščine, ob katerih večina omladinov opravlja svoje delo — v glavnem v malih delavnicah, odrezani od velikih delavskih množic, v suženjski odvisnosti od katerega delovodje pod uplivom polumesčanske okolice, omejeni v svojih iniciativah od družine — napravijo vse, da ostane mladi delavec za del časa tu razrednemu boju in oropani pri svojih potrebah vsake podpore. K tej kritični situaciji delavske mladine pride še pičlo zanimanje, katerega kažejo socialdemokratski voditelji napram mladim in pomanjkanje sposobnih organov, ki bi uvrstili energijo in branili nasproti izkoriščevalcem posebne kategorije mladih delavcev.

4. — Intervencija komunistične mladine v gospodarskih bojih mladih delavcev je torej velika potrebnost in je koristno sredstvo za razvijanje naših nazorov med mlado maso.

Ta intervencija mora v glavnem stremeti za tem, da razširi in očisti razredni boj, nagibajo mlade mase na boj za njih neposredne interese, podpirajo jih v bojih, nagibajo vedno nove in mlade energije, da vstopijo v sindikate, da se udeležijo boja celokupnega delavskega razreda. Komunistična mladina mora v sindikatih pobuditi socialdemokracijo, ki bi postopoma odrezati omladince od organizacije; usiliti ji mora priznanje in obrambo mladinskih interesov, delujoč na podlagi, na kateri morejo interese vseh delav-

cev najti primerno obrambo. Kjer ne obstojajo še organi, v katerih bi mogli poseben interes mladih delavcev najti primerno podporo, mora komunistična mladina te organe ustanoviti, zainteresirujoč za lastno delavnost prizadele mase.

Intervencija komunistične mladine v sindikalnih bojih, kljub zastopanju mladinskih mas in interesov je tih, ne sme postaviti na čelo posebni sindikalni organizaciji v primeru z onocelga delavskega razreda. Bojna fronta proti izkoriščatelju razredu mora biti samo enotna in samo z vzajemno podporo med mladimi delavci in stariimi bodo izkoriščane mase dosegle svoj cilj.

5. — Parola, ki jo Mladinska zveza daja komunistični mladini za delavnost na polju gospodarskih potreb mladih delavcev, je torej sledeča:

— v delavnicah: vstop vse delavske mladine v sindikalno organizacijo, v komunistične skupine, da se skupno z vsemi delavci poglobi za lastne interese v boju proti kapitalističnemu izkoriščanju;

— v sindikatih: priznanje in obramba posebnih interesov delavske mladine v zvezi in v spopletitvah onih celokupne izkoriščane mase;

— ustanovljenje obrambnih organov za posebne kategorije mladih delavcev, katerih interesi ne najdemo in ne morejo najti razumevanja pri obstoječih sindikalnih organizacijah, spodbujajo in nagibajo na to prizadele mase.

To parolo mora komunistična mladina povsod razširjati in jo stavlja na dnevni red, potem jake propagando v delavnicah, na zborovanjih, v gibanjih, z letaki, brošurami, predavanji itd.

6. — Za organiziranje in discipliniranje vsega propagandnega dela, potrebna je za poudarjanje naših gesel in za proučevanje gospodarskih potreb mladine, bodo morale Mladinske sekcije kot neodhodno podlago za akcijo, ustanoviti v lastnem okvirju ali v notranosti komunističnih skupin posebnih odborov, ki bodo odvisni od izvrševalnih odborov sekcij sami.

Ti odbori bodo morali delovati pod kontrolo že obstoječih Komunističnih sindikalnih skupin in z njimi stremeti za doseg vseh zahtev, ki jih ima celokupni delavski razred vključno mladina na sindikalnem polju.

Vrhutega smatrat, da teren, na katerem mora komunistična mladina vršiti svoje delo, da se vedno širše plasti delavske mladine udeležijo razrednega boja, razlikuje od dežele do dežele, od industrije do industrije itd., se bodo morale Mladinske sekcije poslužiti onih oblik delavnosti, ki bolj odgovarjajo položaju njih kraja, ne da bi pa zdale ob glavna načela določena v teh tezah, ki so enaka taktičnim vidikom stranke, bodisi na sindikalnem, bodisi na političnem polju.

Kaj je tvoje življenje?

Gotovno se čudiš temu vprašanju in na mojih takoj njeni odgovor. Jaz si toliko časa nisem mogel odgovoriti na to vprašanje, dokler nisem prišel gledati z odprtimi očmi. Poleg sebe sem videl mladega človeka. Vedno je izgledal utrujen in samo včasih, ko se je začel v delavnici zibati, da bi se hotel surovega življenja besele s se, se je zdelo, da po zahteva nekaj, za kar ni imel v sebi dovolj moči in tudi samo povedal kako surovo živi. Temu pa, ki je zopet, ni imel miru, je dobil njegov obraz preprosto izraz, in je delal naprej. Sklenil sem, da ga bom opazoval, ne zato, ker je imel nekak posebno, na sebi, ampak ravno zato, ker ni nič nastopal kakor drugi in nisem opazil na njem lastnosti, ki so splošne pri mladih delavcih.

Zvečer, ko se je zaprl oblat, sem se mi pridružil. Hotel sem začeti z njim razgovor, da bi vedel, če more odgovoriti na vprašanje, kaj je njegovo življenje.

Nisem hotel začeti kar naravnost in sem vprašal: »Povej, zakaj izgledaš vedno tako utrujen in slede volje?« Začuden me je pogledal, potem pa odgovoril surov: »No, ali izgledaš mar ti veselo?« Stresnil sem se ob tem nepričakovanim vprašanjem; imel je pač prav. »Česa bi se ti veselilo?«, je prišel. »Ves dan stojim v delavnici in ganim in kaj imam po koncu dan?« Sedaj moram raz misliti, da me pomaga materi pri kuhanju. Ko bo jed gotova, bo za noč. Vrtu tega ni nič, jaz dobim. Čegav se moram toliko mučiti, da nisem v potem sem truden kot vola; konaj da se storim kaj doma, ali da grem k svoji prijateljici. Nato spim, dokler me ne prebudi budilnik iz spanja in grem v tovarno. Tako gre dan za dnem. Ko sem pred temti leti zapustil šolo, mi je podaril nekdo lep, debelo knjigo. Ali nisim, da sem se prišel do tega, da jo čitam. Nemogoče. In pri tem nam bom še veseli. Naš sosed leta že tri tedne okrog brez postla. Njegova brezposelnost podpora zadostuje kmetu za njegovo snote otroka. Ubogi človek skoro poginjal.

Pikiral sem vsemu temu. Bilo se vendar vsakdanje zgodi. Minulo me je veselje dalje izpraševal. Šel sem večkrat in potem domov. Šel sem še sedel v plesno šolo, ali v kino, ali s kakimi znanci, in dan mi je pa bilo vse zornost. Nisem hotel biti v družbi z ljudmi, ki bi me morali vsi isto spraševati kakor jaz in se tava samo omanjajo za nekaj ur pri plesu, pivu ali v kinu. Prej sem se včasih

ves dan veselil pri delu, kina ali plesne šole; ta dan sem pa spoznal hipoma vse to za samo prevaro. Kajti nikakega zadovoljstva nisem občutil. Če sem mislil na to, da sem ves svoj prosti čas porabil za to, da sem se zavzemal pri zaganjanju kinokomandir, ali da sem bil pri plesu skupaj s kakimi dekletci in govoril s njo samo prazen, zgubljeno stvari. Ali tudi samo misel ostati; tu je bilo toliko ljudi v okoliščini. Hotel sem biti sam. In tako sem hodil zamisljen po ulicah.

Vse mogoče misli so se mi podile po glavi. Moje življenje mi je ugajalo. Mislil sem na čase, ko se nisem bil v tovarni. Tedaj sem sanjal o tem, da bi bil v svetlini pri življenjskih kotlih ali v tvari, kjer se oblikuje žarstevske zleze. In sedaj bi hotel najrajši oditi. »Zakaj pa ne grem?«, sem razmišljal in si začel slikati v mislih, kaj vse se more početi na tem svetu. Ali kaj sem se rekel sam sebi: »Kakšen zmisel pa imajo ti namitve!« Moram vendar ostati v tovarni. Od česa pa misliš živeti? Danes sicer ne zaslužiš nič za jed dovolj, ker ti si človek, ali kaj boš storil čez eno leto? Pošast sem zopet očiščal; kajti spominil sem se na to, kaj mi je prej moj tovariš pripovedoval o svojem brezposelnem sosedu. Videl sem, da se mi delavci nikakor ne morejo rešiti našega položaja, da smo z verigami prikovani na tovarno in kakor hitro nas en tovarnar odpusti, moramo takoj tekati okrog in iskati, da se kar najhitreje okujemo v druge verige.

Vidim, kako se smeješ, delovni brat, kakor bi hotel reči: »Seveda, delati se mora vedno. Odkod nam pa doblimo sicer vse stvari, ki jih potrebujemo za življenje?«

Tudi jaz sem tedaj to rekel. Toda mi se mi je mogel s tem zadovoljiti? Potem bi bilo pač treba, da žive ljudje v tem bednem stanju? Zakaj nas ne plača delovni brat? Zakaj nimamo vsi časa za

svojo izobitabzo, za uživanje življenja? Tovarnar, mojster nam plača tako malo, kolikor bo more.

»Zakaj pa potem ne plača še manj?« mi boš nasprotoval.

Ker bi potem kmalu ne imel nobenega delavca več, ker ti bi pač gladu pomrl. Če je zelo veliko delavcev brezposelnih, ali malo zaposlenih, plačajo fabrikantje mnogim delavcem manj, kakor potrebujejo da vzdrže pri življenju sebe in svojo družino; saj se vendar vedno drugi tu, ki stopijo na mesto tuih, ki ne morejo nič več. Koiko učencev in mladih pomočnikov je za danes tako bolnih, da brez deset let ne bodo mogli več stati pri stroju.

Iz teh očitnih misli me je prebudila sopleča luč, ki je hipoma zasvetila pred mojim. V misli zatopljen sem prišel pred gledališče, v katerem je bila ravno predstava.

(Konec prihodnjih)

Vsem mladinskim sekcijam

V nedeljo 11. junija se vršijo po celi Jud. Ben. manifestacijski shodi komunistične mladine, kjer se bo pojasnilo mladim proletarcem naše stališče do onotno fronte. Za ta dan izšla želena izjava: ni odobor apel na slovenske mlade komuniste in se bo opozorilo mlade komuniste na prvovalke strani južnoslovenske in — nacionalistov potekajo od one učiteljev v Gorici pa do največjih in najstarejših v Opatici. Jemelu, kjer je 40 mladinskih skupin. Vse napadajo slem naših fantov — na bormikov, ki so se upali iti na nabor z rečjo zvečajo. Mladim ko slovenski narodni voditelji mlado gledajo kako italijanske nacionalistične skupine strahujejo mirno prebivalstvo, na delih, hujškajo mezevalno mladino na mlade komuniste. Na shodih in sekanjih 11. junija se bo moralo povdarjati zvesti to dejstvo.

Propagandni tajnik.

Glasovi iz dežele

Sv. Barbara

NARODNOSTA NAPIHNEJENOST. Ljudstvo tega kraja je popolnoma delavsko sestavljeno od malih kmetovalcev, največ pa kamnarjev. Med temi je tudi štiri ali pet malih posestnikov. Ti mislijo, da so absolutni gospodari te vasi, ter počenja, kar se jim polubi, kakor so delali pred vojno in po vojni.

Med temi se nahajajo znani bivši »kapovila« Ivan Šerian, ki je za časa vojne — s pomočjo a. in kr. žandarjev in stražarjev, ker je bil tudi njih zapnik — brezobzirno gospodoval v selu. Njegov zvesti padajši so prijatelji Ivan in Andrej Korosec, kakor tudi neka Maria Mervit učitelica istotam. O tej bomo govorili drugikrat posebe. Njene politične nakane pa dosedaj niso imele uspeha.

Vsi ti oblastniki in njih podrepani bi hoteli samovoljno gospodariti v vasi, celo brez privolitve in vredenosti občinskega sveta, to je zastopnikov delavskega prebivalstva.

Ne da bi trčili časa in dragocenega prostora v našem listu, preidim takoj k stvari sami.

Ze od 50 let so se omenjeni vaški načelniki volili na zborovanjih, na katerih je bilo zbrano vse prebivalstvo. Ne kaj časa sem pa se to več ne prakticira. Nedavno temu so si gospodje sklicali zborovanje. Povabili so so samo take, o katerih so bili gotovi, da so njih pristi. Nakupa pa se jim ni posvečalo. Prišlo je mnogo naših sodrugov, ki so oblastnikom takoj oporekali, da nimajo pravice razpravljalni in sklepali o rečeh, ki se tičejo celokupnega prebivalstva, ker da niso udeležniki v zadostnem številu.

Pri tej naši opravični opazki je prišlo do zmešnjave. Okoristivši se te zmešnjave je nekdo — dobropoznan čitatelj delavstva — poskusil stegniti rokce po enem našem sodrugu, ki ni reagiral proti njemu edino iz občira do visoke starosti napadalca.

Pri tem pa so se oblastniki tudi zavdali, da nimajo za seboj niti vseh o-nih o katerih so mislili, da so njih zvesti pristaji.

Imeli smo mnogo opraviti, da smo pomirili razburjene duhove, drugega bi masa razvrednih delavcev kaj temeljito izbil iz glave teh vaških magnatov njihovo cirilmetodistično nadutost.

V soboto dne 13. t. m. so se poskusili vnovič zbrati, toda takrat ni bilo prisotnih niti njihovih zvestih backov. Torej popolna polomilada.

Kaj pa so si tedaj izmislili? Podali so se — namreč Andrej Korosec, tedanji »kapovila« in znani svetovalec Ivan Korosec — k miljskem podžupanu Bertoliju in ga obvestili, da Korosec daje demisijske listke za stopni na njegovo mesto Ivan Šerian, kakor tudi da je prebivalstvo s tem popolnoma zadovoljno (?).

Dne 16. t. m. se je vršila seja miljskega občinskega sveta. Pri tem je župan Goreat imenoval omenjenega Šerjana kot vaškega načelnika Sv. Barbare, sklicujo se pri tem na zakon, ki govori, da sme župan imenovati kot vaške načelnike izmed zunanjih ljudi (preklemana zaupnost). Rekel je tudi, da je vprašal za mnenje prebivalstva, ki da je izreklo svojo zadovoljnost nad to izvolitvijo.

Komaj pa so prebivalci zvedeli o tej nakani, bila je ogorčenost vsesplošna.

Da si pa ti cepci ne bodo domisljali, da se jih boje, jih bodo takoj napeli. Za tepenje je bila urejena posebna »prava«; malna deska je podpirala podbradek in drugo desko so utaknili v usta, da žrtve ni mogla kričati.

Zaporedoma so jih prisilili, da so se morali sleči. En kozak se je usedel rti na nose, drugi pa na glavo in dva druga sta tepla od dveh strani. Mnogo se jih je pri tem onesvestilo, nato pa so jih spravili zopet k zavesti in nadaljevali s tepenjem. Dali so do petindvajset, trideset udarcev.

Doktor Mihajlov je dočel, koliko udarcev lahko žrtve prenese; če se je izkazalo, da je dotičnik po eksekuciji se lahko vstal in lahko hodil brez tule pomoči, so ga znova položili in ga tepli toliko časa, dokler so ni onesvestil. Da ga zabude iz nezavesti, so ga polivali z vodo in nato so mu izročili karto z napisom: »Čestitam k t. maju«.

... Ko so nas padali iz celice, opisuje eden aretirancev to barbarsko eksekucijo, »sme videli klop in misliti smu, da bomo morali mi prvi izpti grenki kelji. Toda motili smo se. Potisnili so nas na stran. Postavili jih na stran, naj gledajo, kako bodo vendar tepeni njihovi tovariši, pozneje ukrep« je komandiral Val. Ravno nam nasproti je stala klop in poleg nje so

ležale vrste, ki so gledale kakor metle. Ob vrših je ležal še en kup šib. Guverner je ukazal dvema visokima, zdravima narodnikom, da se postavita na obe strani klopi, izbrana sta bila za rahlja. Ko je bilo vse pripravlano, je vzel guverner papir in čital neklo. Pristav Šnitko je takoj planil na nesrečnega. Dva narodnika sta ga sledila, ostali moje pa so ga prišli in položili na klop. Guverner je ukazal, da ga počasi tepo in komandiral: »pričel« In prišlo se je ... Solze me duše ... in hlastam po sapi ... ravnotako so ravnali z drugim in tretjim. ... Neveim, koliko so jih natepli pred mano, mislim, da jih je bilo več kakor dvajset.

Nek učence židovske duhovniške šole je izjavil, da ima srečno napako, toda zdravnik, doktor Mihajlov je delal, ne da bi ga preiskal, da to ni nobena ovira, da bi ga radi tega ne smeli natepsti. Vsak je dobil petindvajset udarcev, razen onih, ki so se onesvestili, ti so dobili manj. Toda manj kakor dvajset udarcev je dobil sam eden. Tri osebe, in sicer dva žida in en kristjan, so dobili trideset udarcev. Poslednji na dal nobenega glasu od sebe, ali onesvestil se je dvakrat. Po prvem onesvečenju so ga prenesli v drugo sobo; kmalu nato je prišel zdravnik in izjavil, da se

leže v vrste, ki so gledale kakor metle. Ob vrših je ležal še en kup šib. Guverner je ukazal dvema visokima, zdravima narodnikom, da se postavita na obe strani klopi, izbrana sta bila za rahlja. Ko je bilo vse pripravlano, je vzel guverner papir in čital neklo. Pristav Šnitko je takoj planil na nesrečnega. Dva narodnika sta ga sledila, ostali moje pa so ga prišli in položili na klop. Guverner je ukazal, da ga počasi tepo in komandiral: »pričel« In prišlo se je ... Solze me duše ... in hlastam po sapi ... ravnotako so ravnali z drugim in tretjim. ... Neveim, koliko so jih natepli pred mano, mislim, da jih je bilo več kakor dvajset.

Nek učence židovske duhovniške šole je izjavil, da ima srečno napako, toda zdravnik, doktor Mihajlov je delal, ne da bi ga preiskal, da to ni nobena ovira, da bi ga radi tega ne smeli natepsti. Vsak je dobil petindvajset udarcev, razen onih, ki so se onesvestili, ti so dobili manj. Toda manj kakor dvajset udarcev je dobil sam eden. Tri osebe, in sicer dva žida in en kristjan, so dobili trideset udarcev. Poslednji na dal nobenega glasu od sebe, ali onesvestil se je dvakrat. Po prvem onesvečenju so ga prenesli v drugo sobo; kmalu nato je prišel zdravnik in izjavil, da se

leže v vrste, ki so gledale kakor metle. Ob vrših je ležal še en kup šib. Guverner je ukazal dvema visokima, zdravima narodnikom, da se postavita na obe strani klopi, izbrana sta bila za rahlja. Ko je bilo vse pripravlano, je vzel guverner papir in čital neklo. Pristav Šnitko je takoj planil na nesrečnega. Dva narodnika sta ga sledila, ostali moje pa so ga prišli in položili na klop. Guverner je ukazal, da ga počasi tepo in komandiral: »pričel« In prišlo se je ... Solze me duše ... in hlastam po sapi ... ravnotako so ravnali z drugim in tretjim. ... Neveim, koliko so jih natepli pred mano, mislim, da jih je bilo več kakor dvajset.

Nek učence židovske duhovniške šole je izjavil, da ima srečno napako, toda zdravnik, doktor Mihajlov je delal, ne da bi ga preiskal, da to ni nobena ovira, da bi ga radi tega ne smeli natepsti. Vsak je dobil petindvajset udarcev, razen onih, ki so se onesvestili, ti so dobili manj. Toda manj kakor dvajset udarcev je dobil sam eden. Tri osebe, in sicer dva žida in en kristjan, so dobili trideset udarcev. Poslednji na dal nobenega glasu od sebe, ali onesvestil se je dvakrat. Po prvem onesvečenju so ga prenesli v drugo sobo; kmalu nato je prišel zdravnik in izjavil, da se

leže v vrste, ki so gledale kakor metle. Ob vrših je ležal še en kup šib. Guverner je ukazal dvema visokima, zdravima narodnikom, da se postavita na obe strani klopi, izbrana sta bila za rahlja. Ko je bilo vse pripravlano, je vzel guverner papir in čital neklo. Pristav Šnitko je takoj planil na nesrečnega. Dva narodnika sta ga sledila, ostali moje pa so ga prišli in položili na klop. Guverner je ukazal, da ga počasi tepo in komandiral: »pričel« In prišlo se je ... Solze me duše ... in hlastam po sapi ... ravnotako so ravnali z drugim in tretjim. ... Neveim, koliko so jih natepli pred mano, mislim, da jih je bilo več kakor dvajset.

leže v vrste, ki so gledale kakor metle. Ob vrših je ležal še en kup šib. Guverner je ukazal dvema visokima, zdravima narodnikom, da se postavita na obe strani klopi, izbrana sta bila za rahlja. Ko je bilo vse pripravlano, je vzel guverner papir in čital neklo. Pristav Šnitko je takoj planil na nesrečnega. Dva narodnika sta ga sledila, ostali moje pa so ga prišli in položili na klop. Guverner je ukazal, da ga počasi tepo in komandiral: »pričel« In prišlo se je ... Solze me duše ... in hlastam po sapi ... ravnotako so ravnali z drugim in tretjim. ... Neveim, koliko so jih natepli pred mano, mislim, da jih je bilo več kakor dvajset.

leže v vrste, ki so gledale kakor metle. Ob vrših je ležal še en kup šib. Guverner je ukazal dvema visokima, zdravima narodnikom, da se postavita na obe strani klopi, izbrana sta bila za rahlja. Ko je bilo vse pripravlano, je vzel guverner papir in čital neklo. Pristav Šnitko je takoj planil na nesrečnega. Dva narodnika sta ga sledila, ostali moje pa so ga prišli in položili na klop. Guverner je ukazal, da ga počasi tepo in komandiral: »pričel« In prišlo se je ... Solze me duše ... in hlastam po sapi ... ravnotako so ravnali z drugim in tretjim. ... Neveim, koliko so jih natepli pred mano, mislim, da jih je bilo več kakor dvajset.

leže v vrste, ki so gledale kakor metle. Ob vrših je ležal še en kup šib. Guverner je ukazal dvema visokima, zdravima narodnikom, da se postavita na obe strani klopi, izbrana sta bila za rahlja. Ko je bilo vse pripravlano, je vzel guverner papir in čital neklo. Pristav Šnitko je takoj planil na nesrečnega. Dva narodnika sta ga sledila, ostali moje pa so ga prišli in položili na klop. Guverner je ukazal, da ga počasi tepo in komandiral: »pričel« In prišlo se je ... Solze me duše ... in hlastam po sapi ... ravnotako so ravnali z drugim in tretjim. ... Neveim, koliko so jih natepli pred mano, mislim, da jih je bilo več kakor dvajset.

leže v vrste, ki so gledale kakor metle. Ob vrših je ležal še en kup šib. Guverner je ukazal dvema visokima, zdravima narodnikom, da se postavita na obe strani klopi, izbrana sta bila za rahlja. Ko je bilo vse pripravlano, je vzel guverner papir in čital neklo. Pristav Šnitko je takoj planil na nesrečnega. Dva narodnika sta ga sledila, ostali moje pa so ga prišli in položili na klop. Guverner je ukazal, da ga počasi tepo in komandiral: »pričel« In prišlo se je ... Solze me duše ... in hlastam po sapi ... ravnotako so ravnali z drugim in tretjim. ... Neveim, koliko so jih natepli pred mano, mislim, da jih je bilo več kakor dvajset.

leže v vrste, ki so gledale kakor metle. Ob vrših je ležal še en kup šib. Guverner je ukazal dvema visokima, zdravima narodnikom, da se postavita na obe strani klopi, izbrana sta bila za rahlja. Ko je bilo vse pripravlano, je vzel guverner papir in čital neklo. Pristav Šnitko je takoj planil na nesrečnega. Dva narodnika sta ga sledila, ostali moje pa so ga prišli in položili na klop. Guverner je ukazal, da ga počasi tepo in komandiral: »pričel« In prišlo se je ... Solze me duše ... in hlastam po sapi ... ravnotako so ravnali z drugim in tretjim. ... Neveim, koliko so jih natepli pred mano, mislim, da jih je bilo več kakor dvajset.

leže v vrste, ki so gledale kakor metle. Ob vrših je ležal še en kup šib. Guverner je ukazal dvema visokima, zdravima narodnikom, da se postavita na obe strani klopi, izbrana sta bila za rahlja. Ko je bilo vse pripravlano, je vzel guverner papir in čital neklo. Pristav Šnitko je takoj planil na nesrečnega. Dva narodnika sta ga sledila, ostali moje pa so ga prišli in položili na klop. Guverner je ukazal, da ga počasi tepo in komandiral: »pričel« In prišlo se je ... Solze me duše ... in hlastam po sapi ... ravnotako so ravnali z drugim in tretjim. ... Neveim, koliko so jih natepli pred mano, mislim, da jih je bilo več kakor dvajset.

leže v vrste, ki so gledale kakor metle. Ob vrših je ležal še en kup šib. Guverner je ukazal dvema visokima, zdravima narodnikom, da se postavita na obe strani klopi, izbrana sta bila za rahlja. Ko je bilo vse pripravlano, je vzel guverner papir in čital neklo. Pristav Šnitko je takoj planil na nesrečnega. Dva narodnika sta ga sledila, ostali moje pa so ga prišli in položili na klop. Guverner je ukazal, da ga počasi tepo in komandiral: »pričel« In prišlo se je ... Solze me duše ... in hlastam po sapi ... ravnotako so ravnali z drugim in tretjim. ... Neveim, koliko so jih natepli pred mano, mislim, da jih je bilo več kakor dvajset.

leže v vrste, ki so gledale kakor metle. Ob vrših je ležal še en kup šib. Guverner je ukazal dvema visokima, zdravima narodnikom, da se postavita na obe strani klopi, izbrana sta bila za rahlja. Ko je bilo vse pripravlano, je vzel guverner papir in čital neklo. Pristav Šnitko je takoj planil na nesrečnega. Dva narodnika sta ga sledila, ostali moje pa so ga prišli in položili na klop. Guverner je ukazal, da ga počasi tepo in komandiral: »pričel« In prišlo se je ... Solze me duše ... in hlastam po sapi ... ravnotako so ravnali z drugim in tretjim. ... Neveim, koliko so jih natepli pred mano, mislim, da jih je bilo več kakor dvajset.

leže v vrste, ki so gledale kakor metle. Ob vrših je ležal še en kup šib. Guverner je ukazal dvema visokima, zdravima narodnikom, da se postavita na obe strani klopi, izbrana sta bila za rahlja. Ko je bilo vse pripravlano, je vzel guverner papir in čital neklo. Pristav Šnitko je takoj planil na nesrečnega. Dva narodnika sta ga sledila, ostali moje pa so ga prišli in položili na klop. Guverner je ukazal, da ga počasi tepo in komandiral: »pričel« In prišlo se je ... Solze me duše ... in hlastam po sapi ... ravnotako so ravnali z drugim in tretjim. ... Neveim, koliko so jih natepli pred mano, mislim, da jih je bilo več kakor dvajset.

leže v vrste, ki so gledale kakor metle. Ob vrših je ležal še en kup šib. Guverner je ukazal dvema visokima, zdravima narodnikom, da se postavita na obe strani klopi, izbrana sta bila za rahlja. Ko je bilo vse pripravlano, je vzel guverner papir in čital neklo. Pristav Šnitko je takoj planil na nesrečnega. Dva narodnika sta ga sledila, ostali moje pa so ga prišli in položili na klop. Guverner je ukazal, da ga počasi tepo in komandiral: »pričel« In prišlo se je ... Solze me duše ... in hlastam po sapi ... ravnotako so ravnali z drugim in tretjim. ... Neveim, koliko so jih natepli pred mano, mislim, da jih je bilo več kakor dvajset.

leže v vrste, ki so gledale kakor metle. Ob vrših je ležal še en kup šib. Guverner je ukazal dvema visokima, zdravima narodnikom, da se postavita na obe strani klopi, izbrana sta bila za rahlja. Ko je bilo vse pripravlano, je vzel guverner papir in čital neklo. Pristav Šnitko je takoj planil na nesrečnega. Dva narodnika sta ga sledila, ostali moje pa so ga prišli in položili na klop. Guverner je ukazal, da ga počasi tepo in komandiral: »pričel« In prišlo se je ... Solze me duše ... in hlastam po sapi ... ravnotako so ravnali z drugim in tretjim. ... Neveim, koliko so jih natepli pred mano, mislim, da jih je bilo več kakor dvajset.

leže v vrste, ki so gledale kakor metle. Ob vrših je ležal še en kup šib. Guverner je ukazal dvema visokima, zdravima narodnikom, da se postavita na obe strani klopi, izbrana sta bila za rahlja. Ko je bilo vse pripravlano, je vzel guverner papir in čital neklo. Pristav Šnitko je takoj planil na nesrečnega. Dva narodnika sta ga sledila, ostali moje pa so ga prišli in položili na klop. Guverner je ukazal, da ga počasi tepo in komandiral: »pričel« In prišlo se je ... Solze me duše ... in hlastam po sapi ... ravnotako

Delavska šola

Zagonetne risbe predhi-
storičnega človeka

V starih podzemeljskih vodlinah na Francoskem so bile že pred več leti odkrite risbe in slike na skalnatih stenah. Veščaki ki so slike preiskali, so bili edini v tem, da so te slike delo jamaških ljudi, takozvanih Kromagnonov, ki so bivali v današnji Franciji, Španiji in južni Nemčiji kmalu po zadnji ledeni dobi ali v zadnji periodi te dobe, torej najmanj pred 25.000 in največ pred 40.000 leti. Dokaz temu so slike same, ki predstavljajo razne živali kot bizon, dlakasta skona ali mamuta, kosmatega nosoročja, severnega jelena i. t. d. Ostanke teh živali, to je kosti, so našli tudi v jamah, v katerih so slike na stenah. Te živali so živele v Franciji in drugih krajih zapadne Evrope takrat, ko je bila vsa severna in centralna Evropa pokrita s ledom.

Kromagnonski človek (tako ga imenujejo zaradi tega, ker so prve njegove ostanke našli pri francoski vasi *Grot-Magnon*) je bil človek sapiens, to je popolnoma razvit kakor današnji človek, toda po svoji kulturi je spadal v zadnji periodo stare kamene (paleolitske) dobe; to se pravi, da je bilo vse njegovo orodje in orožje iz surove obdelane kamna, kosti in lesa. Kromagnonski so bili bele polti, visoke in krepke rasti in živeli so ob lovu.

Njihove risbe na skalnatih stenah dokazujejo, da so imeli dobro razvit um. Njihova slikarska umetnost je siicer zelo primitivna (risali so tako kakor danes otroci, ki delajo figure na papirju ali po stenah), ampak za tiste čase in takratnega človeka je precej dobra. Risali so na ta način, da so z ostrim kamnom najprej zarezali črte na skalnato steno in potem so črte, kroge in koščke prevlekli z dokaj živimi barvami. Nekatere barve se še danes poznajo; v par slučajih so slike še tako sveže, kakor da bi bili včeraj narejene in malokdo bi verjel, da je to delo starih tisoletja, ako ne bi slika sama pričala, da danes ni več bizonov v Franciji, ki bi služili za model pripravljen risarjem.

Za prvimi najdbami so sledile druge, ki so si podobne kakor naše jalec. V vsaki, nanovo odkriti vodlini, v kateri se našlo lobanje in drugi ostanke tega zanimivega rodu, so gotovo tudi slike na stenah. In povsod so naslikani bizoni, severni jelena, mamoti in druge zveri iz tiste dobe; dokaz, da sve risbe na stenah hrlogov spadajo v enisto dobo.

Najrajši so slikali živali, ribe in ptice. To je znamenje, da so bili živali vsakogar božanstvo takratnega človeka, ki so mu dajale hrano in kože za odevanje telesa. Le v par slučajih so arheologi našli nekaj risb človeške postave. Iz teh risb je sklepali, da so bili Kromagnonski veliki in močni ljudje — posebno ženske so imele ogromne kolke in prsi — in oblačeni so bili tako kakor najprimitivnejši ameriški Indijanci. Glave so si odličili s plitvimi peresi. Neka slika kaže lovca z napetim lokom in dolgo puščico.

Pred kratkem je bila zopet našena nova vodlina in v njej je dr. *Coudon* iz Pariza opazil risbo, ki je za znanstvenike velika zagonetka. Slika predstavlja tisto gručo zvezd na nebu, ki je znana pod imenom Plejade. Dokaz, da so se Kromagnonski zanimali tudi za zvezde. Toda v Plejadi ne vidimo s prostim očesom več kot sedem zvezd, risba jih pa kaže deset. Kako je to mogoče? Ali so imeli Kromagnonski boljše oči kot jih imamo sedanjí človek, da so videli deset zvezd, kjer jih mi vidimo samo sedem (svoji teleskopi jih vidimo ne samo deset, marveč na tisoče na tistem mestu) ali je bila v tistih časih atmosfera redkejša kakor je danes? — Znanstveniki študirajo zdaj to zagonetko.

Ekonomske stasije i radniški pokret

Radniški pokret po celi Evropi kaže znake novega razdoblja revolucionarnega razvoja. Prem se ne more določiti, da li se bližajo odlični sukobi, ne more biti sumnje, da se revolucionarna krivulja stalno diže v vis.

Kapitalizam je v Evropi prošao najkritičnije razdoblje, što je uslijedilo odmah nakon rata.

Vrhunac revolucionarne borbe u Italiji (u septembru 1920.) bio postignut u vrijeme, kad su Njemačka, Velika Britanija i Francuska već savladale ozbiljne stupnjeve političke krize.

Ono, što se dogodilo u Njemačkoj prošlog ožujka (1921.) bilo je tek zakasnjeli odjek revolucionarne epohe, koja je prošla i u nipošto predgrađu nove slične epohe.

Ofenziva kapitalizma 1920. godine. Nakon što je pojačao svoje prve pozicije, kapitalizam je sa svojim raznovrsnim vladama poprimio ofenzivne mjere početkom 1920. god., i tako je prisilio rat da zauzme obrambeni položaj.

Komunističke stranke su se uvjerile, da su bile tek u maloj manjini, i kada je izgledalo, kao da su posvema izolirane od većine radne klase.

Iz ovakvog stanja je nastalo ono, što se obično nazivlje »krizom« u Trećoj internacionali.

No sada — kao što se je i prije držalo — nastale promjene na bolje. Razvija se revolucionarna navala od strane rada; vidici borbe postaju sve to bliži.

Uzroci su ove promjene različiti i zamršeni. Ali temelj se toga ipak može naći u ostrim uspjesima i neuspjesima svjetskog gospodarstva, u kojem se odrazuje kapitalistički razvoj u posljednjem razdoblju.

Vlastodršci postaju hrabriji.

Najopasnije razdoblje za evropsku buržoaziju bilo je za vrijeme demobilizacije, kad su se razorani vojnici povratili kući te su morali zauzeti svoja mjesta u procesu proizvodnje.

Prih nekoliko mjeseci nakon primirja stvorilo je poteškoće, koje su potpomagale revolucionarni pokret.

Ali vladajuće su se klase osokolile i počele provoditi dosta na veliko novčanu i ekonomsku politiku, kojoj je svrha bila, da savlada krizu demobilizacije.

Mirovni su budžeti različitih država zadržali istu veličinu, kao što je to bilo i za vrijeme rata. Više se potuče držalo u gibanju umjetnim sredstvima.

Mnogo se mjeria uvajalo samo u svrhu, da se spriječi besposlicu.

Razne su vlade uključile u svoje proračune novčane pomoći, kojima su se cijene iz inozemstva uvažnog mesa i žita držale na stanoviti razini.

Gospodarstvo potkopano.

Drugim riječima: državni se je dug povećao, cijena je novca padala, sam temelj gospodarstva je bio potkopan — sve u političke svrhe, da se produli varavito ratno blagostanje u industriji i trgovini.

Ali umjetno blagostanje je ubrzo našlo svoje granice u općenitoj bijedi. Industrije, koje su proizvodile životne potrepštine, išle su u susret vanredno ograničenom tržištu, što je diglo prvu zidinu nadproizvodnje i odgodilo daljnji razvoj veleindustrije.

Kriza je poprimila strašno velike razmjere i oblike. Nastala u Sjedinjenim Državama početkom proljeća god. 1919., kriza je prešla preko oceana, stigla u Evropu sredinom 1920. i potpuno ju poplavila oko mjeseca svibnja 1921.

Juriš bez vodstva.

Tako vidimo, da su se približavale koncu prve navale rada na buržoasko društvo, kad se je otvorena posljednja trgovačka i industrijalna kriza počela razvijati (nakon godinu dana umjetnog blagostanja).

Buržoazija je odbila te navale djelomično nasovaranjem i kompromisom, djelomično pako pomoću sile.

Prvi je proletarij juriš bio vođe nesredjen, bez ikakvih odredjenih političkih ciljeva i ideja, bez dobro promišljenog plana, bez vodstva.

Njegov razvoj i svratak je pokazao radu, da je daleko teže postići promjenu radničkog položaja u buržoaskom društvu, nego što je izgledalo prvih mjeseci posljednjih godina.

Sloga je radnika u njegovom nesredjenom stanju revolucionarnog raspoloženja iščezla veoma brzo. Već se počele osjećati unutranje razmirice.

Aktivniji dio rada, onaj dio, koji bijaše najmanje vezan, za stara predaja, udružio se u komunističke stranke, uvjerivši se iskustvom, da je potrebno jasno shvaćanje ciljeva, kao što i organizacione centralizacije.

Konservativniji i nesvjesniji (u klasnom posleđu) elementi nisu htjeli u to vrijeme ni misliti na revolucionarne ciljeve. Radnička birokracija je brzo iskoristila ovo stanje i dobila natrag izgubljene pozicije.

Reakcija potpomaze krizu.

Industrijalna i trgovačka kriza je provalila u proljeće i ljeto 1920., kako je spomenuto gore, u vrijeme, kad je među radnicima zavladao politički i psihološki reakcija.

Nema sumnje, da je kriza povećala nezadovoljstvo kod velikih stoeva rada; ona je na nekim mjestima urodila dapače i burnim manifestacijama (izražajima) tog nezadovoljstva.

Ali nakon poraza 1919. i unutranjih razmirica, nastalih usljed tog poraza, ekonomska kriza sama po sebi nije više bila podobna, da pokretu dađe potrebno jedinstvo i da ga prelovi u odlučni juriš.

Iz toga vidimo, da kriza ne djeluje na radnički pokret na redoviti način, kako se to pričinja mnogim ljudima. Političke učinke krize (ne samo njenu dubinu, nego isto tako i težnju) određuje cjelokupna politička situacija, događaji prije krize, kao što i oni, što ju prate, a nada sve prijašnji uspjesi i porazi samog rada.

U nekim slučajevima kriza može poslužiti kao povod, da se digne revolucionarna djelatnost radnika, u drugima pako — ona nosi težnju, da ubija borbeni duh proletariata. Potraje li dugo vremena i zahtijeva silne žrtve rada, ona oslabljuje ne samo ofenzivnu energiju radnika, nego također i defenzivne (obrambene) sile — i to u velikoj mjeri.

Blagostanje bijaše umjetno.

Bude li se ovako mislilo do kraja, mora se doći do slijedećeg mišljenja:

Da je gospodarska kriza, sa ogromnom besposlicom i općenitom nesigurnošću, nastala odmah nakon rata, revolucionarna bi kriza u buržoaskom društvu bila poprilično daleko snažnija i temeljitnije obilježje.

Da bi ovome stalo na put, buržoaske su vlade uzasnojale, da pomoću umjetnog blagostanja oslabe revolucionarnu krizu. To znači, da je neizbježno bilo odgodjeno na godinu i pol dana — i to na račun još većeg raspadanja novčanog i ekonomskog kapitalizma.

Prem je kriza postajala na taj način dublja i šira, ona nije izbila istodobno su burnim valom, prouzročivši demobilizaciju, nego u vrijeme poraza, obračunavanja, kad su u jednom taboru mase morale otpočinjati od samog početka, a u drugom — su bile razočarane. A sve je to urodilo mnogim rascepima.

Revolucionarna je snaga rada bila uperena unutra te je našla izražaj u osnutku komunističkih stranaka, koje su postale moćni činbenici u Njemačkoj i Francuskoj.

Nakon što je izbjegao neodgodiv opasnost, kapitalizam je 1921. godine produljio lažno blagostanje, a nastalu krizu izradio, da liži rad njegovih stečevina (osamljenog radnog dana, povećane plate itd.), što ih je malo ranije morao dati u samoobrani. Prem je branio svoje pozicije, morao je napokon podlići.

Ideja osvojenja vlasti, sovjetskog sistema i socialističke revolucije morala je, naravno, uzmaći u doba, kad je rad bio prišljen boriti se protiv smanjivanja plate, prem ni kod toga nije uvijek uspijevao.

Radnici se postiče u neretku.

U zemljama, gdje gospodarstvena kriza nije poprimila oblike nadproizvodnje i proširene besposlice, nego drugi, dapače još ozbiljniji oblik, oblik razine imovine u zemlji i sniženja razine radničkog života (kao na primjer u Njemačkoj), — u tim zemljama ulagalo se snagu radnika u borbu za povišicu plate (dok je kupovna snaga novca stalno padala); za to se može isporučiti sa čovjekom, koji hoće da uhvati svoju vlastitu sjenu.

Njemački kapitalisti su izašli u navalu, kao i njihova braća u drugim zemljama. Radnici su se povukli u neretku.

U takvoj situaciji izbili su ožujki događaji u Njemačkoj. Ovi se događaji mogu protumačiti činjenicom, što je mlada komunistička stranka, uzbuđena usljed očitog povlačenja radničkog pokreta, učinila dvojini pokušaj, da iskoristi akciju jedne grupe borbenih proletaraca, kako bi »naelektrizirala» rad i, ako je moguće, razvila tu akciju u odlučnu bitku.

Čuška akcija.

Kad se je sastao treći zbor Komunističke internacionale, još je bio svjež dojam ožujške akcije u duši delegata. Nakon pomnog proučavanja, zbor je uvidio opasnost, koja bi mogla nastati usljed sukoba između »teorije ofenzive» i revolucionarnog »elektriziranja» i onih dubljih procesa, što se obavljaju u sredini rada u vezi sa ekonomskim i političkim promjenama.

Da je 1918.—1919. godine bila u Njemačkoj onako jaka komunistička stranka, kao što je bila u ožujku 1921., vrlo je moguće, da bi proletarijat već bio pobjedomonosan u januaru ili ožujku g. 1919. Ali takova stranka nije postojala — i proletarijat je doživio poraz. Iz iskustva, do kojeg se je došlo u tom porazu, nastala je komunistička stranka. Da je 1921. radila onako, kako bi komunistička stranka morala raditi 1919., ona bi bila propala. To je utvrđeno na trećem zboru.

Rasprave o »teoriji ofenzive» su usko vezane sa problemom, kako da se ocijeni ekonomsko stanje i njegov razvoj. Prestavnici ove teorije su razvili slijedeći teoreti (poučak):

Raspad buržoaskog društva.

Cijelim svijetom vlada kriza — kriza raspadanja buržoaskog društva — koja će se približavati sve to više i tako revolucionirati radnike.

Prema tome komunistička stranka nema razloga da se osvrće natrag na svoje prijuvne; njen je zadatak, da napavljuje na kapitalističko društvo. Pod pritiskom ekonomskog raspadanja — proletarijat će ranije ili kasnije postići svoj cilj.

Ovo se gledišće nije moglo održati u takvom neoslobođenom obliku do vremena zbora. Njegove je najgrublje točke od strane odbor za ekonomsku situaciju.

Sama pomisao, da bi nakon krize moglo nastati razmjerno ekonomsko blagostanje, izgledalo je svjesnim i polusvjesnim slijedbenicima »teorije ofenzive» kao nešto slično centrizmu.

Što se tiče mišljenja, da obnova industrije i trgovine ne samo da neće služiti kao zapreka revolucije, nego bi ju naprotiv mogla zadojiti svježom snagom — ovakvo se je stanovništvo smatralo čisto menševističkim.

Zloupotrebljeni radikalizam »ljepice» našao je nevini odraz u rezoluciji koja je prihvaćena na posljednjem zboru njemačke stranke, gdje se navlađuje na moju osobu.

I to unatoč činjenice, što sam ja tek ponajviše mišljenje izvršnog odbora stranke. Mogu se tišjeti za ovu situaciju osvetu »levičara», jer su pouke trećeg zbora stigle kući posvuda, a ponajviše u njemačku stranku.

LAV TROCKI.

rala» rad i, ako je moguće, razvila tu akciju u odlučnu bitku.

Čuška akcija.

Kad se je sastao treći zbor Komunističke internacionale, još je bio svjež dojam ožujške akcije u duši delegata. Nakon pomnog proučavanja, zbor je uvidio opasnost, koja bi mogla nastati usljed sukoba između »teorije ofenzive» i revolucionarnog »elektriziranja» i onih dubljih procesa, što se obavljaju u sredini rada u vezi sa ekonomskim i političkim promjenama.

Da je 1918.—1919. godine bila u Njemačkoj onako jaka komunistička stranka, kao što je bila u ožujku 1921., vrlo je moguće, da bi proletarijat već bio pobjedomonosan u januaru ili ožujku g. 1919. Ali takova stranka nije postojala — i proletarijat je doživio poraz. Iz iskustva, do kojeg se je došlo u tom porazu, nastala je komunistička stranka. Da je 1921. radila onako, kako bi komunistička stranka morala raditi 1919., ona bi bila propala. To je utvrđeno na trećem zboru.

Rasprave o »teoriji ofenzive» su usko vezane sa problemom, kako da se ocijeni ekonomsko stanje i njegov razvoj. Prestavnici ove teorije su razvili slijedeći teoreti (poučak):

Raspad buržoaskog društva.

Cijelim svijetom vlada kriza — kriza raspadanja buržoaskog društva — koja će se približavati sve to više i tako revolucionirati radnike.

Prema tome komunistička stranka nema razloga da se osvrće natrag na svoje prijuvne; njen je zadatak, da napavljuje na kapitalističko društvo. Pod pritiskom ekonomskog raspadanja — proletarijat će ranije ili kasnije postići svoj cilj.

Ovo se gledišće nije moglo održati u takvom neoslobođenom obliku do vremena zbora. Njegove je najgrublje točke od strane odbor za ekonomsku situaciju.

Sama pomisao, da bi nakon krize moglo nastati razmjerno ekonomsko blagostanje, izgledalo je svjesnim i polusvjesnim slijedbenicima »teorije ofenzive» kao nešto slično centrizmu.

Što se tiče mišljenja, da obnova industrije i trgovine ne samo da neće služiti kao zapreka revolucije, nego bi ju naprotiv mogla zadojiti svježom snagom — ovakvo se je stanovništvo smatralo čisto menševističkim.

Zloupotrebljeni radikalizam »ljepice» našao je nevini odraz u rezoluciji koja je prihvaćena na posljednjem zboru njemačke stranke, gdje se navlađuje na moju osobu.

I to unatoč činjenice, što sam ja tek ponajviše mišljenje izvršnog odbora stranke. Mogu se tišjeti za ovu situaciju osvetu »levičara», jer su pouke trećeg zbora stigle kući posvuda, a ponajviše u njemačku stranku.

LAV TROCKI.

ZDRAVNIŠKI NASVETI

LJUBEZEN

Med Kitajci je ta navada že već tisoć let, da rabijo zdravnike u namen, da jih vprašajo, kako preprečiti bolezen. Profilaksa, preprečitev bolezni, je geslo modernega zdravništva. V angleških listih beremo zdravniške članke, kako se zavarovati navadnega prehlada, influence, plućnice in drugih bolezni, dočim malokdaj čitamo avtoritativna navodila, kako zdraviti te bolezni. Preprečitev bolezni (profilaksa) je beseda na dnevnem redu.

Med raznimi sredstvi zoper preprečitev bolezni v družini smatram za najvažno — ljubezen.

Danes, ko to pišem, sem imel opraviti s tremi bolniki. Prvi bolnik je prišel v urad z rano na čelu. Bil je moč, katerega poznam že par let. Prišel je snoči z deseturnega dela domov in našel ženo doma — pijano. Bila je pri jateljci v bližini, kjer se je napila in bila precej zgovorna in zadrljiva. Mož utrujen od dela, je bil neveljolen, in skregala sta se. Njemu se ni dopadlo, da žena zanemara da in popiva po tulih hišah, in jo je nekoliko ostel. Žena je zgrabila kozarec in ga vrgla možu v glavo. Rezultat, rana na čelu, katero sem moral zdraviti.

Drugi slučaj: Žena nemozna in bolna. Mož ji je nezvest. Pred kratkim sta se razporočila, ker je mož hotel imeti po eno ali dve ljubici še postrani.

Treći slučaj: Žena, mati šestih otrok v »blagoslovljenem» stanju. Mož je jezen in hud, da je zanosila. Ne mara imeti več otrok, ker je že več mesecev brez dela. Žena že ni spala cel teden in je na robu živčne oslabelosti.

Pri vseh treh slučajih je bil prvotni vzrok bolezni: pomanjkanje ljubezni. Če bi se v prvem slučaju mož in žena dobro razumela in živela pošteno za skupno življenje, bi ne prišlo do tega, da bi ena zagnala kozarec možu v glavo.

V drugem slučaju: če bi bil mož pošten značaj in žena res prava žena, ki zna in je pripravljena ugoditi svojemu možu, bi ne bilo nezvestobe. Če bi se ljubila med seboj, kot se mož in žena morata ljubiti, bi ne bilo ne razpore in ne nervoznosti.

Treći slučaj: Mož je bil istotoliko kriv ali še več kot žena, torej nima nobenega vzroka jeziti se. Premalo ljubezni — ali v tem slučaju — premalo pazljivosti.

In takih slučajev pomanjkanja ljubezni med zakonskimi, je na tisoče. Nervoznost, nespečnost, utripanje srca in drugih bolezni je na tisoče pri moških in ženskih samo radi nesporazuma v družini. Če bi takšnim bolnikom predpisal Kristlsov (Buddov ali Konfucijev) nauk: Ljubite svojega bližnjega (svojo ženo ali svojega moža) kot samega sebe, in če bi taki bolniki to vposledili, bi zalego več kot litri zdravil, katere taki nervozniki izpijejo po predpisih zdravnikov.

(Po F. J. Kernu.)

Proletarske pesmi

J. MARTINIĆ:

Zora rudi skoro j' beli dan...

Vezanom kao medo što ga cigo vodi gledat mirno drugim u oku trn, slušati reči sa svih strana u kojim te žale kao majka svoje dete: srce ti gromko kuca, lice osmehnuto al je bilo kao sneg.

Zoro, zoro krasna, kad će biti beli dan? Tmna pokrila misli kao oluja kad pokrile sjajnu zvezdu: ali ipak sjaja zvezda ne izgubi katkad i oluja probi i pokaze sjaj.

Zoro, zoro krasna kad će biti beli dan? Kada cigo među petle u odredjen mu stan svako se za njim smeje, deca skaču i ljute ga, stari medo zubna škripa sve do kaveza svoj medo

dok ga cigo u niga ne porine: »Evo gledaj, sada beli svet!«

Proletarcu još je gore, jer ga svaki žali i nije ko u cipe konop i vertige već je puška, bodež i još drugih zala što ga prate do pećine do železnih vrata

Zoro, zoro krasna kad će biti beli dan? Uzbudjene misli što vrsaju po glavi prodiru u besno srce koje udara poput grana u tanka rebra.

Grla ukočena, neće više stina da prolazi, teški uzdisaji čuli bi se daleko da ne brane četir valina zida islesana poput pećine.

Zoro, zoro krasna kad će biti beli dan? Usled dugog gromovanja razdiže se tmna na sve strane. Sad ostanu misli poput one lepe zvezde i ušvat budućnost u nadi.

Zoro, zoro krasna kad će biti dan? Zoro rudi iz večnog se budimo sna. Dateko si na istoku nado naša. Poskropljen će biti krovu svet, u krvi će saigniti smet. Ti ćeš žarko sunce naše onda zasjat i razsvetliti čeli svet.

Zoro, zoro ti već rudiš, skoro j' beli dan!

Drug M. napisao je ovu pesmu u burturnici, gdje je morao da odsedi nekoliko nedelja na denunciaciju nacionalista zbog događaja 1. maja.

JOZBO B.

Briskim kolonom

Leto sa letom od zore do mraka je nepregledna robota in ilaka.

Spominjaš li predvojniki robot se kravili, zavedaš li se, da sin si brezpravnih?

Ko polna vam mera bo muk in trpljenja, treba da pridete u naša krdalet ki z gospoda voda grajsko pomela.

Propor naj bo vam zastava rdeča, pod katero se zbira masa trpeča.

Po obisku kraljevske dvojice

— Ali si videla tiste ceremonije? Kako so govorili narodni poslanici in je svirala muzika. Navsezadnje, komu je to koristilo? Moja žena je že vedno brez dela!

— Kaj si mislila... da se bodo ti ljude pečali s tvojim možem? Narodni poslanici mislijo samo nato, kako bi se lepo postavili pred kraljem in kraljico. Njim mar za tvojega moža!

Potankosti oktobarske revolucije

I. Nema na istoku mnogo ljudi, koji bi imali točno shvaćanje o nastupu boljševika na vlast. Openito je mišljenje, da je tu postojala urota, iznenadni ustanek i brzo zauzeće vlasti.

Svi novinski listovi počam od menševističkih teoretičara pa do pariških reportera opisuju oktobarsku revoluciju kao događaj bonapartističke vrste, gde si je grupa strančara »uzurpirala (zauzela) vlast».

Ove zastarjele ideje nemaju ništa zajedničkoga sa zbiljom. Komunistička se revolucija posve razlikuje od ostalih revolucija. Vlast sovjeta je bila uspostavljena i boljševička stranka je došla na vlast posve otvoreno. Ruski komunisti su došli na vladu po bijelom danu.

Što se je u Petrogradu događalo 24. i 25. oktobra (6.—7. novembra), to je bilo jednostavno tehničko i legalno dočvrđenje onoga, što se je zbivalo kroz tjedne i mjeseca. To u biti nije bio ustanek. Činjenica je, da su sovjeti već prije toga izvršivali moć, ali je bila potrebna sankcija za ovu činjenicu. Bilo je potrebno riješiti se vlade, koja je postojala samo na papiru. Ovo, što mi ovdje velimo, nepobitna je istina. Osljedajmo samo ove zanimive činjenice.

Kroz cijelo vrijeme od februarске do oktobarske revolucije postojala je dvojna vlast. Petrogradski sovjat je — premda vođen po socialnim revolucionarcima i menševicima — vršio razne vladine funkcije. I što je približak od strane masa bio već, tim je petrogradski sovjat primao više ovakvih funkcija.

Šest tjedana nakon pada carizma — 20. i 21. aprila — radnici i petrogradska posada pod vodstvom boljševika upriličile prvu veliku demonstraciju protiv privremene vlade. »Revolucionarna« vlada se je spremala da na ovu demonstraciju odgovori topovima. No petrogradski sovjat je zabranio generalu Kornilovu — koji je u to vrijeme bio zapovjednik posade — da dopusti četama intervenciju (posredovanje).

Posljedica ovih demonstracija bijaše, da su Miljukovi i Gučkov, zastupnici buržoazije, morali rezignirati. To je prvi dokaz o postojanju dvojne vlade i ujedno je to bio prvi vidljivi znak boljševističke pobjede.

Od prvog dana revolucije su se buržoazija i proletarijat gđilili, ko će doći na vlast. Dok su boljševici zaskočili brunili sovjeti, buržoazija je išla za tim, da raspusti sovjet i odbore.

Između 3. i 5. jula je boljševistička stranka dobila jak udarac. Skoro da se je morala primiti nezakonite akcije. Upliv